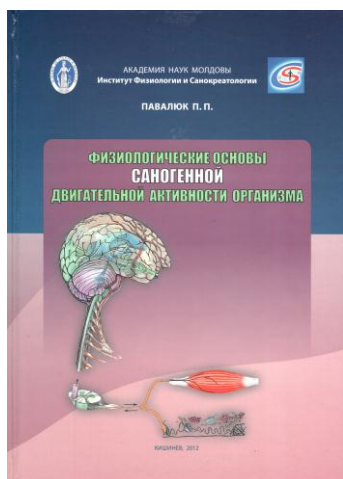

Recenzie

Petru PAVALIUC. Bazele fiziologice ale activității motorii sanogene a organismului: Monografie. Chișinău: „Elena – V.J.” SRL, 2012. 366 p.

Lucrarea *Bazele fiziologice ale activității motorii sanogene a organismului* se înscrie în preocupările moderne, de primă valoare, ale științelor fiziologice.

Problemele abordate se referă la formarea, menținerea și fortificarea dirijată a statutului morfofuncțional al aparatului locomotor și prezintă un interes deosebit pentru fiziologie. Anume consolidarea funcțiilor lui cu ale tuturor sistemelor de organe îmbină activitatea diversă a organismului într-o unitate integră. Apariția acestei lucrări constituie un eveniment științific de mare actualitate și importanță, datorită prezentării într-un volum fundamental și aplicativ deplin și multilateral a două sisteme unite funcțional organic în aparatul locomotor, funcția motorie a căruia este un factor determinant al sănătății omului.

Analizând datele clasice și cele ale Institutului de Fiziologie și Sanocreatologie al Academiei de Științe a Moldovei, autorul a elaborat, pentru prima dată, o clasificare nouă a etapelor ontogenezei pre- și postnatale ale sistemelor muscular striat și osos ale aparatului locomotor. Este destul de oportună diferențierea perioadelor critice, determinate după dereglări structural-funcționale ale proceselor proliferative, migraționale și de stabilizare în timpul histogenezei, organogenezei și sistemogenezei. Elucidarea lor poate avea un rol important în diagnosticarea și profilaxia dereglărilor structurale și funcționale în ontogeneza sistemelor muscular și osos ale aparatului locomotor.

Un loc deosebit în monografie îl ocupă compartimentele consacrate analizei unităților structurale elementare și sistemice, de a căror funcție depinde activitatea fiziologică a acestor două sisteme, precum și a mecanismelor sanogene ce stau la baza funcțiilor lor.

În corespundere cu parametrii principali ai locomoției (intensitatea, frecvența, durata), pentru prima dată sunt caracterizate 5 niveluri ale ei: minimal, scăzut, moderat, înalt și maximal. În baza cercetărilor proprii, autorul consideră că pentru efectuarea locomoției sănătoase cel mai adecvat este nivelul moderat.

În monografie se analizează și alte probleme: ontogeneza activității locomotoare de la manifestare până la stabilizarea ei la nivelul organismului matur, influența ritmurilor biologice interne și externe asupra ei și statutului sanogen al aparatului locomotor etc. Rezolvarea lor va contribui la elaborarea regimurilor locomoției, a metodelor și procedeele de menținere dirijată a statutului morfofuncțional al aparatului locomotor la diferite etape de dezvoltare a organismului.

Sunt prezentate principiile, în baza cărora prin prisma sanocreatologiei au fost descrise metodele propuse pentru implementare. Fenomenul consolidării funcțiilor aparatului locomotor cu alte sisteme fiziologice se propune de a fi utilizat ca metodă sanogenă la formarea, menținerea și fortificarea dirijată a statutului morfofuncțional al sistemelor fiziologice în limite sanogene – procedeu ce influențează optimal sănătatea organismului.

Domnul P.Pavaliuc destul de laconic, dar într-un volum amplu, analizează aspectele folosirii profilactice a procedeelelor culturii fizice în scopul menținerii și ameliorării dirijate a sănătății populației. Autorul examinează din perspectiva sanocreatologiei fenomenul consolidării funcțiilor sistemelor de organe și posibilitatea utilizării lui în calitate de procedeu metodic la menținerea sănătății, inclusiv a statutului morfofuncțional al aparatului locomotor.

Asamblarea, în condițiile variate ale mediului, a interrelațiilor funcționale dintre memoria motorie și alte forme ale memoriei, precum și rolul altor sisteme funcționale are o importanță mare în reglarea, coordonarea și realizarea reacțiilor motorii simple și complexe ale organismului – problemă ce necesită cercetări experimentale în acest domeniu.

Analizând datele prezentate în monografie, autorul menționează că materialele deschid noi posibilități pentru folosirea lor în calitate de indici informativi ai monitorizării proceselor sanocreatogene în organism, în particular a statutului morfofuncțional al aparatului locomotor, și ulterior a scriningului sănătății în corespundere cu condițiile modului de viață al organismului fiziologic argumentat. Materialele prezentate în monografie pot fi utilizate cu succes la predarea cursurilor speciale în instituțiile universitare și preuniversitare.

În opinia noastră, monografia elaborată de dl Petru PAVALIUC, pe care o recenzăm, prezintă un mare interes pentru fiziologi, medici (inclusiv veterinari), pentru cei ce activează în domeniul sportului și al culturii fizice, iar informația prezentată poate fi utilizată în cercetările fundamentale și aplicative.

Aurelia CRIVOI,
doctor habilitat în biologie,
profesor universitar,
șef Catedră Biologie Umană și Animală

Alexandru CORLĂTEANU,
doctor în biologie,
conferențiar universitar